

VÝBER LEGISLATÍVNYCH ZMIEN A NOVINIEK ZA FEBRUÁR 2023

1. VYŠLO V ZBIERKE ZÁKONOV

NOVELA ZÁKONA O SPRÁVNÝCH POPLATKOCH

- *Zákon č. 59/2023 Z. z., ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 27. feburára 2023, 1. apríla 2023, 1. júla 2023**

Anotácia:

Úprava dane z osobitnej stavby.

Popis:

Cieľom zákona je zavedenie **novej dane z osobitnej stavby využíwanej na prepravu plynu v Slovenskej republike**. Jedným z dôvodov zavedenia dane z osobitnej stavby je skutočnosť, že táto osobitná stavba nepodlieha zdaneniu daňou z nehnuteľnosti. Zákon upravuje výšku a spôsob platenia dane, ako aj jej správu. Základom pre výpočet dane je dĺžka osobitnej stavby vyjadrená v kilometroch a ustanovená sadzba dane. Zdaňovacím obdobím je kalendárny mesiac.

V rámci tohto zákona došlo k **zrušeniu koncesionárskych poplatkov**, ktoré bolo odôvodnené tým, že ich výber je nespravodlivý a neetický, nakoľko zaväzuje občanov prispievať na verejnoprávne médiá bez ohľadu na to, či služby využívajú alebo nie.

Spolu so zrušením poplatkov tento zákon zavádza financovanie tejto služby prostredníctvom **nárokovateľného príspevku zo štátneho rozpočtu**, pričom výška príspevku sa každý rok upraví o priemernú mieru inflácie.

Týmto sa hlavným príjmom RTVS stáva nový nárokovateľný príspevok.

NOVELA ZÁKONA O PATENTOVÝCH ZÁSTUPCOCH A ZÁKONA O ÚŽITKOVÝCH VZOROCH

- *Zákon č. 55/2023 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch, o zmene zákona č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch a zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení zákona č. 577/2001 Z. z. a zákona č. 14/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. apríla 2023**

Anotácia:

Modernizácia právnej úpravy v oblasti priemyselného vlastníctva a jej prispôsobenie súčasným spoločenským podmienkam a moderným trendom v správnych konaniach.

Popis:

Cieľom zákona je **modernizácia právnej úpravy v oblasti priemyselného vlastníctva a jej prispôsobenie súčasným spoločenským podmienkam a moderným trendom v správnych konaniach.**

Doplnenie zákona o patentových zástupcoch zavádza možnosť realizovať odbornú skúšku patentového zástupcu dištančnou on-line formou, ktorú súčasná právna úprava neumožňuje.

Doplnenie zákona č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má za cieľ urýchliť konanie o zápise úžitkového vzoru aktívnym prístupom prihlasovateľa. Právo prihlasovateľa požiadať o odklad zverejnenia prihlášky v lehote troch mesiacov odo dňa podania prihlášky zostáva zachované, avšak právna úprava sa dopĺňa o možnosť vzdať sa práva na podanie žiadosti o odklad zverejnenia prihlášky, čoho dôsledkom môže v takýchto prípadoch byť skoršie zverejnenie prihlášky úžitkového vzoru, a teda aj skorší zápis úžitkového vzoru do registra.

NOVELA TRESTNÉHO PORIADKU

- *Zákon č. 49/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. apríla 2023**

Anotácia:

Zvýšenie ochrany obzvlášť zraniteľných obetí trestných činov a ich ochrana pred druhotnou viktimizáciou.

Popis:

Cieľom zákona je **zvýšiť ochranu obzvlášť zraniteľných obetí trestných činov a ochrániť ich pred druhotnou viktimizáciou.**

V súčasnosti platný právny poriadok poskytuje obzvlášť zraniteľným obetiam trestných činov zvýšenú formu ochrany, ktorá však stále nie je dostatočná. Aktuálna verzia právneho poriadku priznáva obeti trestného činu ochranu pred druhotnou viktimizáciou v podobe zabránenia styku s páchatelom trestného činu. Obet' o prijatie takýchto opatrení žiadať nemusí, nárok jej vyplýva priamo zo zákona. Trestný poriadok v dotknutom prípade identifikuje tento subjekt ako "páchatel'a", pričom jeho legálnu definíciu nezakotvuje. Otázne je tak právne určiť, koho a v akom momente trestného konania možno označiť za páchatel'a, voči ktorému svedčí právo obeť na nekontaktovanie sa s ním. Uvedený stav by bolo možné odstrániť zavedením legálnej definície páchatel'a, čo sa však vzhľadom na rozdielny prístup Trestného poriadku k tomuto označeniu javí ako nevhodné.

Ako vhodnejšie riešenie je možné vnímať v dotknutých ustanoveniach § 8 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 134 a § 135 Trestného poriadku nahradenie výrazu "páchatel'" označením "**osoba, ktorú obeť označila za páchatel'a, osoba ktorá je podozrivá zo spáchania trestného činu, alebo osoba proti ktorej sa vedie trestné konanie**". Zabránením styku obeť a osoby, ktorú obeť označila za páchatel'a, osoby ktorá je podozrivá zo spáchania trestného činu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, **je obeť lepšie chránená pred druhotnou viktimizáciou.**

Špecifikované ustanovenie smerom k **rozsahu prípustnosti intímnych otázok** expressis verbis Trestný poriadok neupravuje. Vzhľadom na citlivosť týchto otázok je vhodné upraviť § 8 zákona

č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako aj § 134 a § 135 Trestného poriadku tak, aby bolo možné **klásť otázky smerujúce do intímnej oblasti vypočúvanej obete len vtedy, ak je to nevyhnutné pre objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie.**

Podľa § 134 ods. 5 Trestného poriadku má v prípade vybraných trestných činov, vrátane trestných činov proti ľudskosti, vypočúvaná osoba, ktorá je obzvlášť zraniteľnou osobou, ak tomu nebránia závažné dôvody, právo na to, aby výsluch v prípravnom konaní viedla spravidla osoba rovnakého pohlavia ako vypočúvaná osoba. Predmetný zákon stanovuje, že **obet' si môže vybrať pohlavie osoby, ktorá vedie jej výsluch a toto oprávnenie rozšíri aj voči tlmočníkom, ak tomu nebránia závažné dôvody.**

NOVELA EXEKUČNÉHO PORIADKU A ZÁKONA O CESTNEJ PREMÁVKE

- *Zákon č. 48/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. apríla 2023**

Anotácia:

Zrýchlenie a zefektívnenie vedenia exekúcií - zavedenie tzv. donucovacích opatrení, ktorými majú byť peňažná pokuta, zadržanie vodičského preukazu, zadržanie osvedčenia o evidencii vozidla a použitie technických prostriedkov brániacich užívaniu veci.

Popis:

Základným cieľom zákona je zrýchliť a zefektívniť vedenie exekúcií na uspokojenie práv na nepeňažné plnenie, ako aj zefektívniť právnu úpravu vynucovania iných povinností nevyhnutných pre ukončenie exekučného konania.

V tejto súvislosti sa zavádza úprava tzv. **donucovacích opatrení**, ktorými majú byť:

- **peňažná pokuta,**
- **zadržanie vodičského preukazu,**
- **zadržanie osvedčenia o evidencii vozidla a**
- **použitie technických prostriedkov brániacich užívaniu vecí.**

Tieto donucovacie opatrenia budú aplikovateľné nielen **pri vynucovaní plnenia povinnosti súčinnosti** (v tomto prípade však len donucovacie opatrenie v podobe peňažnej pokuty) a povinnosti uskutočniť vyhlásenie o majetku, ale aj v **exekučných konaniach vedených na uspokojenie práv na nepeňažné plnenie, ako aj v exekúcii na vymoženie pohľadávky na výživnom** (v súvislosti s čím súčasne dochádza k vypusteniu právnej úpravy exekúcie zadržaním vodičského preukazu).

Okrem uvedeného sa v súvislosti so zabezpečením zrýchlenia a zefektívnenia exekučného konania sa dopĺňa právna úprava výkonu exekúcie na uspokojenie práv na nepeňažné plnenie. Navyše sa zavedú aj niektoré úpravy, ktoré majú za cieľ zefektívniť vedenie exekučného konania a posilniť postavenie oprávneného v exekučnom konaní.

ZÁKON O AKREDITÁCII ORGÁNOV POSUDZOVANIA ZHODY

- *Zákon č. 53/2023 Z. z. o akreditácii orgánov posudzovania zhody (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. apríla 2023**

Anotácia:

Implementácia nariadenia EÚ, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh.

Popis:

Akreditáciu, ako systém posudzovania zhody vytvorený na odstránenie technických prekážok obchodu a podporu požadovanej úrovne kvality výrobkov, služieb a ochrany spotrebiteľa majú všetky vyspelé krajiny upravenú osobitnými právnymi predpismi. Akreditácia sa tak uskutočňuje v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, právne záväznými aktmi Európskych spoločenstiev, platnými technickými normami, medzinárodnými normami, európskymi normami a dokumentmi medzinárodných a regionálnych organizácií združujúcich akreditačné orgány.

Zákonom sa zabezpečuje implementácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008) v platnom znení. Zabezpečuje sa úprava akreditácie v podmienkach Slovenskej republiky tak, aby odrážala aktuálny stav, ako aj zmeny, ktoré priniesla aplikačná prax pri uplatňovaní súčasne platného zákona č. 505/2009 Z. z. o akreditácii orgánov posudzovania zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 505/2009 Z. z.").

Zákon zároveň reaguje na trend vývoja v oblasti poskytovania akreditačných služieb na Slovensku a poskytuje oproti doterajšiemu stavu **ucelenejšiu a prehľadnejšiu právnu úpravu zohľadňujúcu dynamický vývoj v oblasti akreditácie**. Nová právna úprava vychádza z potreby upraviť najmä **pôsobnosť riadiacich orgánov Slovenskej národnej akreditačnej služby** (ďalej len "SNAS") - riaditeľ, dozorná rada a Slovenská akreditačná rada, ako aj z potreby vytvorenia fondu investícií a rozvoja.

Zákonom sa tiež precizuje **úprava rezervného fondu a správneho konania o akreditácii** a dochádza k zmene samotnej štruktúry právneho predpisu. Ďalej dochádza napríklad k úprave ustanovení týkajúcich sa žiadosti o akreditačnú službu a jej podávania prostredníctvom informačného systému SNAS. Spresňujú sa ustanovenia týkajúce sa dokumentov vydávaných SNAS.

Z dôvodu, že Slovenská republika je členským štátom Európskej únie a má povinnosť byť členom európskych a medzinárodných organizácií združujúcich akreditačné orgány v oblasti akreditácie orgánov posudzovania zhody, je vhodné, aby štát znášal náklady spojené s členskými poplatkami a účasťou Slovenskej republiky v týchto organizáciách. Aktívnou účasťou v týchto inštitúciách sa zvyšuje uznávanie SNAS na európskej a medzinárodnej úrovni. Priamo zo zákona je tento príspevok štátu prísne limitovaný, aby nemohol byť použitý na iné ako vyššie uvedené účely.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNOM POISTENÍ

- *Zákon č. 71/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. júla 2023, 1. januára 2024**

Anotácia:

Zmeny v určovaní výšky dôchodkových dávok.

Popis:

Novela reaguje na nevyhnutnosť systémovo "vyzbrojit" štát a Sociálnu poisťovňu nástrojom, ktorý umožní automaticky reagovať na mimoriadne zvyšovanie spotrebiteľských cien vo vzťahu k poberateľom dôchodkových dávok. **Inflácia (rast spotrebiteľských cien) za 11 rokov v období 2010 - 2020 dosiahla priemerne 1,58% ročne. Zatiaľ čo za rok 2021 vykázal Štatistický úrad SR infláciu na úrovni 3,2%, v júni 2022 ročná inflácia dosiahla 13,2%.**

Zákon síce na základe ustanovení § 82 používa pre každoročnú valorizáciu tzv. dôchodcovskú infláciu, čiže medziročný rast spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, avšak vzhľadom na metodiku výpočtu "všeobecnej" a "dôchodcovskej" inflácie, ako aj vzhľadom na vnútornú štruktúru rastu spotrebiteľských cien v roku 2022 je zrejmé, že obdobne by vyzeral prehľad vývoja rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov.

Napokon, ŠÚ SR už oznámil, že dôchodcovská medziročná inflácia za prvý polrok 2022 dosiahla 11,8%, na čom sa podpísal najmä rast cien potravín a nákladov na bývanie, ktoré boli na medziročnej báze vyššie takmer o 20 %, pričom tieto výdavky majú v spotrebiteľskom koši dôchodcovských domácností vyššiu váhu, než v spotrebiteľskom koši bežných domácností.

Nakoľko nie je možné sa spoliehať na jednorazové nesystémové a nepredvídateľné opatrenia pri zachraňovaní kúpyschopnosti poberateľov dôchodkov, pretože tie môžu prísť neskoro a nemusia dostatočne kompenzovať masívny pokles reálnych príjmov spôsobených skokovo rastúcou infláciou, preto novela zavádza dve zmeny do určovania **výšky dôchodkových dávok**.

Prvou je **predĺženie obdobia, za ktoré sa posudzuje vývoj spotrebiteľských cien v roku predchádzajúcom zvýšeniu dôchodkových dávok**. Umožní tak presnejšie zohľadniť infláciu pre riadnu každoročnú valorizáciu dôchodkov.

Druhá zmena zavádza **mechanizmus mimoriadnej valorizácie pre prípad, že sa inflácia vymkne spod kontroly v priebehu príslušného roka a zvýši sa vysoko nad dlhodobé inflačné ciele ECB a NBS**, čím spôsobí prudký pokles reálnych príjmov dôchodcovských domácností. Navrhované zmeny v zákone poskytnú potrebnú mieru istoty poberateľom dôchodkových dávok pokiaľ ide o stabilizáciu ich kúpyschopnosti a zároveň poskytnú dostatočnú predvídateľnosť hospodárenia Sociálnej poisťovne v priebehu príslušného roka. Vládi umožní

vyhnúť sa nesystémovým opatreniam bez rizika, že domácnosti dôchodcov sa vplyvom razantného rastu cien dostanú do sociálnych či až existenčných problémov.

NOVELA ZÁKONA O HMOTNEJ NÚDZI

- *Zákon č. 65/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. apríla 2023, 1. mája 2023, 1. októbra 2023, 1. januára 2024**

Anotácia:

Úprava podmienok poskytovania pomoci v hmotnej núdzi tak, aby bola pomoc v hmotnej núdzi adresnejšia, efektívnejšia, a aby mala motivačný efekt voči jej príjemcom vymaniť sa z hmotnej núdze.

Popis:

Od začiatku mája sa opätovne zavedie **plošná štátna dotácia na obedy pre deti v materských a základných školách.**

Dotáciu na stravu v súčasnosti štát poskytuje v sume 1,30 eura za každý deň, v ktorom sa dieťa zúčastnilo výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole alebo vyučovania v základnej škole a odobralo obed. Dotáciu však v súčasnosti nevypláca plošne na všetky deti. Smeruje len na obedy pre deti z rodín v hmotnej núdzi alebo pre deti v materských a základných školách, v ktorých je v hmotnej núdzi najmenej polovica detí.

Dotácia bude predstavovať 1,4 eura pre materské školy, 2,1 eura pre prvý stupeň a 2,3 eura pre druhý stupeň základných škôl. Rodič bude musieť o poskytnutie dotácie požiadať pri zápise dieťaťa na stravovanie v školskej jedálni.

Plošné dotácie na stravu pritom nebudú mať vplyv na čerpanie daňového bonusu na dieťa. Rodič dieťaťa bude musieť o poskytnutie dotácie požiadať pri zápise dieťaťa na stravovanie v školskej jedálni.

Cieľom zákona je upraviť podmienky poskytovania pomoci v hmotnej núdzi tak, aby bola pomoc v hmotnej núdzi adresnejšia, efektívnejšia, a aby mala motivačný efekt voči jej príjemcom vymaniť sa z hmotnej núdze.

Zmeny obsiahnuté v zákone sú aj výsledkom dlhoročných skúseností úradov práce, sociálnych vecí a rodiny z aplikačnej praxe zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zahŕňajú tiež niektoré odporúčania odbornej verejnosti vyplývajúce napr. z revízie výdavkov na skupiny ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením.

Najzásadnejšie zmeny sa týkajú **zrušenia osobitného príspevku, ktorý bude riešený samostatne v rámci politiky aktívnych opatrení na trhu práce. Výrazné zmeny sa dotýkajú tiež výšky a štruktúry dávky v hmotnej núdzi a rovnako aj výšky a podmienok poskytovania jednotlivých príspevkov** k dávke v hmotnej núdzi.

Zavádzajú sa aj zmeny v oblasti posudzovania niektorých druhov príjmov, rozšíri sa okruh osôb, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť zabezpečiť si príjem vlastnou prácou o osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby, či umožnenie poskytnutia jednorazovej dávky aj pre domácnosti, ktoré sú v hmotnej núdzi, ale pomoc v hmotnej núdzi sa im neposkytuje.

Zákon rieši aj niektoré z aplikačných problémov, ktoré sa vyskytli počas dlhoročnej aplikačnej praxe, zvyšuje mieru ochrany poskytovanej niektorým osobám a taktiež sa zameriava na zjednodušenie postupov a uľahčenie prístupu k pomoci v hmotnej núdzi pre niektoré osoby, ktoré napr. z dôvodu vlastníctva starých motorových vozidiel, ktoré nevedia predať, nespĺnili podmienky nároku na pomoc v hmotnej núdzi.

V rámci zákona sa zavádza úprava elektronického potvrdzovania dočasnej pracovnej neschopnosti.

Okrem zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa upravujú aj iné zákony, a to konkrétne zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, čím sa zjednotí zúčtovanie niektorých dávok sociálneho poistenia s pomocou v hmotnej núdzi, zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kde sa na účely tohto zákona už tehotenské nepovažuje za príjem, zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov obsahujúci právnu úpravu nového aktívneho opatrenia na trhu práce a zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v

pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, v ktorom sa zvyšuje dotácia na zabezpečenie výkonu osobitného príjemcu.

ZMENA NARIADENIA, KTORÝM SA USTANOVUJÚ MAXIMÁLNE CENY PRE ČASŤ REGULOVANEJ DODÁVKY ELEKTRINY A PLYNU PRE VYBRANÝCH KONCOVÝCH ODBERATEĽOV A VÝŠKY TARÍF PRE DOMÁCNOSTI A VYBRANÝCH ODBERATEĽOV ELEKTRINY

- *Nariadenie č. 37/2023 Z. z., ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 465/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú maximálne ceny pre časť regulovanej dodávky elektriny a plynu pre vybraných koncových odberateľov a výšky taríf pre domácnosti a vybraných odberateľov elektriny v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 16/2023 Z. z. (úplné znenie nariadenia nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 3. februára 2023**

Anotácia:

Úprava max. cien pre časť regulovanej dodávky elektriny a plynu pre vybraných koncových odberateľov a výšky taríf pre domácnosti a vybraných odberateľov elektriny; zosúladenie postupu pri určení výšky kompenzácie pre dodávateľa elektriny a plynu s nariadením vlády č. 19/2023 Z.z.

Popis:

Nariadením sa precizuje text nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 465/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú maximálne ceny pre časť regulovanej dodávky elektriny a plynu pre vybraných koncových odberateľov a výšky taríf pre domácnosti a vybraných odberateľov elektriny a zároveň sa zosúladí postup pri určení výšky kompenzácie pre dodávateľa elektriny a plynu s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 19/2023 Z. z., ktorým sa ustanovujú maximálne ceny za časť regulovanej dodávky plynu pre koncových odberateľov plynu v domácnosti a malých odberateľov plynu a regulovanej dodávky elektriny pre malých odberateľov elektriny a podmienky ich uplatnenia.

NOVELA ZÁKONA O INTEGROVANOM ZÁCHRANOM SYSTÉME

- *Zákon č. 54/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. apríla 2023, 1. januára 2024.**

Anotácia:

Posilnenie pôsobnosti ministerstva vnútra na strategickej úrovni riadenia a koordinácie záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, dobudovanie súboru základných záchranných zložiek, ktorého súčasťou musí byť Policajný zbor a záchranná zdravotná služba ako celok, zvýšenie odbornej úrovne jednotlivých zložiek integrovaného záchranného systému.

Popis:

Novela zákona reaguje na zistenia analýzy súčasného stavu, ktorá bola vypracovaná v rámci Koncepcie organizácie a rozvoja integrovaného záchranného systému do roku 2027 a potreby prispôsobenia legislatívneho prostredia na implementáciu rozvojových a reformných opatrení vyplývajúcich z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.

V rámci vypracovaných analýz bolo zistené, že je potrebné posilnenie pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na strategickej úrovni riadenia a koordinácie záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, dobudovanie súboru základných záchranných zložiek, ktorého súčasťou musí byť Policajný zbor a záchranná zdravotná služba ako celok, zvýšenie odbornej úrovne jednotlivých zložiek integrovaného záchranného systému rozšírením odbornej prípravy na úseku integrovaného záchranného systému, zavedenie odbornej spôsobilosti na úseku integrovaného záchranného systému ako predpokladu na výkon činnosti operátora koordinačného strediska integrovaného záchranného systému (ďalej len "koordinačné stredisko") a vytvorenie mechanizmu akreditácie ostatných záchranných zložiek - právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov, ktorí majú v predmete činnosti ochranu života, zdravia a majetku, aby bola zaistená úroveň ich pripravenosti a kvality poskytovaných služieb.

Predmet úpravy novely zákona zohľadňuje úpravu všetkých spomenutých inštitútov. **Predmetom úpravy sú aj zmeny v posilnení pôsobností Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na strategickej úrovni riadenia vo vzťahu k záchranným zložkám, ktorého úlohou bude vypracovanie jasných spoločných metodických postupov v oblasti integrovaného záchranného systému.**

Tieto metodické postupy jasne určia úlohy záchranných zložiek pri poskytovaní pomoci v tiesni na operačnej a taktickej úrovni. Začlenenie Policajného zboru medzi základné záchranné zložky integrovaného záchranného systému umožní efektívnejšiu koordináciu týchto zložiek.

Zákon umožňuje vybudovať integrované bezpečnostné centrá, ktoré sú významným prvkom reformného úsilia vyplývajúceho z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky v oblasti krízového riadenia. Tieto pracoviská budú jedinečné pracoviská základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a orgánov krízového riadenia na území kraja.

Významnou snahou zákona je zvýšenie odbornosti aktérov integrovaného záchranného systému, ktorej dosiahnutie sa navrhuje doceliť v dvoch oblastiach.

V prvej oblasti sa zavádza **inštitút odbornej spôsobilosti na úseku integrovaného záchranného systému**, ktorý výrazne zvýši pripravenosť personálu koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému na riešenie pomoci v tiesni.

Druhá oblasť je **vytvorenie mechanizmu akreditácie ostatných záchranných zložiek - právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov, ktorí majú v predmete činnosti ochranu života, zdravia a majetku, aby bola zaistená úroveň ich pripravenosti a kvality poskytovaných služieb.**

Cieľom akreditácie je výrazné zvýšenie pripravenosti týchto zložiek na riešenie pomoci v tiesni v spolupráci so základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému. Novela zákona vytvára tiež legislatívne predpoklady na výrazne zefektívnenie výchovnej a osvetovej činnosti na úseku integrovaného záchranného systému vo vzťahu k verejnosti a tiež stanovenie dlhodobej komunikačnej stratégie prezentovania integrovaného záchranného systému, jeho zložiek a čísel tiesňového volania.

Pri vypracovaní novely zákona sa vychádzalo z poznatkov uplatňovania zákona v praxi, najmä z poznatkov získaných z činnosti záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, prevádzky koordinačných stredísk, ako aj z prevádzky čísla tiesňového volania 112 a národných čísel tiesňového volania a tiež z problémov vyskytujúcich sa pri zabezpečovaní pomoci v tiesni.